

VÝNIMKY Z DLHOVEJ BRZDY PRI PLNENÍ MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV SÚ MOŽNÉ LEN PRI NÁHLÝCH A NEOČAKÁVANÝCH POŽIADAVKÁCH

Ústavný súd vo svojom [rozhodnutí](#) o interpretácii tzv. dlhovej brzdy v ústavnom zákone o rozpočtovej zodpovednosti veľmi dôkladne vysvetľuje, za akých okolností sa dlhová brzda uplatňuje a akým spôsobom.

Vo verejnosti zarezonovala povinnosť vlády požiadať o dôveru bezodkladne, kde podľa súdu mala vláda konať aktívne a viac-menej okamžite. Vláda o dôveru požiadala hneď ďalší deň a Národná rada jej ju promptne vyslovila. Celé znenie rozhodnutia Ústavného súdu však obsahuje viaceré iné dôležité zásady, z ktorých by sme tu chceli vyzdvihnúť jednu.

Ústavný súd zdôrazňuje, že jeho výklad ústavy nie je len nejakým akademickým cvičením, ale že sa snaží odstraňovať konkrétne spory medzi orgánmi verejnej moci, aj takými, ktoré by mohli vzniknúť v budúcnosti: "Účelom tohto typu konania pred ústavným súdom je podať taký výklad ústavy alebo ústavných zákonov, ktorý pre budúcnosť odstráni spor medzi orgánmi verejnej moci o tom, ako vykladať a používať ich ústavné kompetencie alebo právomoci v konkrétnej veci."

Konkrétne pri výnimkách z uplatňovania dlhovej brzdy súd rozviedol nielen spomínanú dvojročnú výnimku z prísnejších sankcií pre novú vládu, ale aj výnimky pre prípad recesie, vojny, finančnej či bankovej krízy, živelných pohrôm a plnenia medzinárodných zmlúv. K posledným trom skutočnostiam súd uvádza, že účelom výnimky je presvedčenie, „že by nebolo spravodlivé limitovať úvahu vlády ako vrcholného orgánu výkonnej moci v situácii, keď je z dôvodu najčastejšie externých vplyvov dôležité chrániť iné ústavné hodnoty, a to napríklad život či zdravie." Zároveň však prízvukuje, že podstatou výnimiek je „vytvoriť priestor na výdavky z verejných prostriedkov pre okolnosti, ktoré nastali náhle, neočakávané a nebolo možné sa na ne pripraviť.“

Z podstaty živelných pohrôm aj finančných kríz vyplýva, že prichádzajú náhle a nie je možné sa na ne plne pripraviť. V prípade veľkých finančných plnení na základe medzinárodných zmlúv však treba rozlíšiť, ktoré sú náhle a neočakávané, a ktoré také vôbec nie sú. Napr. požiadavka Európskeho finančného mechanizmu na niekoľko-miliardové doplnenie zazmluvnených zdrojov môže byť náhla, povedzme v dôsledku neočakávanej finančnej krízy v inej krajine eurozóny. Naopak, príspevok Slovenska do rozpočtu EÚ nie je náhlým a neočakávaným – naopak, po dvadsiatich rokoch členstva v EÚ ho vieme s veľkou istotou rozpočtovať na niekoľko rokov dopredu a teda je pomerne jednoduché sa na tieto platby vopred pripraviť.

Pre predchádzanie prípadným budúcim nejasnostiam má zásadný význam výslovné konštatovanie súdu, že o výnimke z dlhovej brzdy sa dá uvažovať len v súvislosti s konkrétnym medzinárodným záväzkom, teda takým, ktorý priamo vyplýva z výslovného ustanovenia medzinárodnej zmluvy. Výnimka sa preto nemôže aktivovať pri výdavkoch, ktoré vyplývajú len z politických deklarácií na medzinárodnej úrovni. Rovnako by na jej aktiváciu nestačilo iba všeobecné odvolanie sa na medzinárodné záväzky.